

edebiyat yaratmış, hem «Sefiller»in Kozet'ini hem de Daudet'nin «Petit' Chose»unu müjdelemiştir.

Birkaç yıl önce, Cooper Avrupa'yı kızilderillere istila ettiriyordu. «Mohikanların Sonuncusu» (1828) toplumun içinde bulunduğu durumu ifşa eder.

Zamanımızda en çok okunan çocuk kitabı: Hector Malot'nun «Sans Famille» adlı eseri (1887). Hector Malot da çocuk edebiyatının klasikleri arasındadır.

Çocuk edebiyatının gelişmesine yardım edenlerin başında kitapçı Hetzel var. Yabancı dillerden bir çok eserler çevirmiş, zamanın en büyük yazarlarını çocuklar için yazmağa teşvik etmiştir. Jules Verne'in ilk yayımcısı da o'dur. Fransız çocuk edebiyatı Anglo sakson çocuk edebiyatının yanında saygı değer bir yer tutabilmişse, daha çok Jules Verne sayesinde olmuştur bu. Yüzbir cilt tutan eserin adı: «Bilinen ve Bilinmeyen Dünyalarda Harikulade Seyahatler». Dünyanın fethi bu yüzbir ciltle başlar ve atom çağının akla durgunluk veren keşiflerine rağmen hâlâ çekiciliğini sürdürür.

Macera romanının klasiğini gerçek bir seyyah kalem alacaktır: R.L. Stevenson'un «Hazine Adası» (1883). Stevenson, romanını önce bir çocuk dergisinde yayımlar. Hikâyeyi, romanın genç kahramanı anlatmaktadır. Gerçekle hayali içiçedir. Eserin büyük çekiciliği oradan geir. Stevenson'a göre, romanın kahramanlarla büyük bir ilgisi yoktur. İyi ahlâk gibi bir amaç gütmemeli roman. Eserin can alıcı noktası «nasıl olmuş?» sualine verilecek cevaptır. Mühim olan: olaylarla onların sergileniş tarzıdır. Fazla bilgiçlik göstermek, zekilik numarası yapmak lüzumsuz. Bütün hüner: anlatmasını becermekte. Çocuk edebiyatından söz ederken «Alis Harikalar Diyarında»yı (1865) unutmak olmaz. Lewis Carroll fantezinin çocuklara nasıl sunulacağını çok iyi anlatmıştır. Sahici bir fantezi realizmden üstündür, çünkü eskimez. Akıldışı başkadır, abes başka. Büyüler de, peri masalları da

akıldışıdır; ama hayale geniş ufuklar açar ve daima taze kalırlar. «Alis Harikalar Diyarında»da da, «Aynanın Öbür Yüzünde»de uyanırken görülen rüyalar-
dır. Bu modern peri masallarının kendilerine göre tutarlı bir mantıkları vardır. Çocuk hikâyelerinin kahramanları, okuyanın yaşdaşdır çok defa. Çocuk, kendini onların yerine koyabilmeli, yaşadıkları macerayı benimseyebilmelidir.

«Hazine Adası»nın yayımlanmasından bir yıl sonra, dünyanın bütün çocukları için bir dost oluveren bir kahraman yaratıyordu Mark Twain: «Hucklebery Finn» (1884), «Tom Sawyer» (1876)ın arkadaşı idi bu. «Hazine Adası»nın kahramanı da, Alice de yazarlarına pek benzemez. Tom ile Huck ise, Mark Twain'in çocukluk hatıralarına bağlıdır. Gerçekçi olmak isteyen bir eser. Kullanılan dil, hayattan alınmış. Çevre olduğu gibi çizilmiş, Serüvenler biraz hayali. Ama «Hazine Adası»nda olduğu gibi yazarın kabiliyeti sayesinde, okuyucular hemen benimsemiş kahramanları. Evet, «Huck Finn»de insanlığın, sömürgeciliğin, köleliğin hicvi var şüphesiz, fakat kitabın değerini yapan o bölümleri değil, Misissipi'ye verilen yer çok daha önemli. Bu eşsiz romanın çekiciliğini yapan: mizah, dost bir gönül, halk sevgisi, köklü idealizm ve çocuklara duyulan sahici muhabbet. Kahramanı delikanlılar olan nice realist roman yazılmış, mesela Erich Koestner'in «Emil ve Dedektifler», Molnar'ın «Pal Sokağının Çocukları»... ama hiçbirinde Twain'in havası yok.

Birleşik Devletler için Huck Finn, İtalya için Pinokyo, Danimarka için Denizkızı, İngiltere için Peter Pan Milli birer kahraman sayılmıştır. Heykelleri dikilmiş, akın akın ziyaretçileri olmuş.

Huck Finn, sevimli bir yumurcak. Ama onun doğuşunda Comtesse de Ségur'ün hiçbir payı yok. Oysa Kontes andığımız yazarlardan önce Fransız çocuk edebiyatının belki köşetaşlarından biri olmuştur. Kontesi ünlü «Bibliothèque Rose»den ayıramayız. «Bir Eşe-